

**หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูง
เพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต)
ท้ายประกาศคณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูง
เพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต)
เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูง
เพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต)
ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙**

๑. หลักการและแนวคิดของโครงการ

๑.๑ เป็นการสนับสนุนการปลูกข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มมูลค่า (ข้าวประณีต) เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือก ให้เกษตรกรมีรายได้คุ้มกับต้นทุนอย่างยั่งยืน โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิตยกระดับมาตรฐาน และการบริหารจัดการผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในเขตพื้นที่เพาะปลูกที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาระบบการเพาะปลูกข้าวให้ได้มาตรฐาน

๑.๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพการแปรรูปและจำหน่ายข้าวคุณภาพของเกษตรกรให้ตรงตามความต้องการของตลาด ให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวสารจำหน่ายเองได้ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้และกำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดเสถียรภาพของราคาข้าวในระยะยาว

๑.๓ เพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักถึงคุณภาพและความหลากหลายของข้าวไทย ให้ผู้บริโภคได้รู้จักความหลากหลายของสายพันธุ์ข้าวไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละภูมิภาค และเกิดความเข้าใจถึงคุณค่าทางโภชนาการ ประณีตศิลป์ในการเพาะปลูก และมาตรฐานคุณภาพ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในผลผลิตของชาวนา และเพิ่มขีดความสามารถทางการตลาดให้เป็นสินค้าเชิงคุณค่า (Value-added Product) เพื่อขยายฐานการตลาดและเพิ่มมูลค่าการส่งออก

๒. เป้าหมายของโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๐๐ กลุ่ม โดยจะได้รับการจัดระดับตามศักยภาพ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม (Tier) ดังนี้

๒.๑ **กลุ่มที่ ๑ (Tier ๑)** ได้แก่ กลุ่มที่มีกระบวนการผลิตข้าวที่ดี สามารถบริหารจัดการได้มาตรฐาน เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ หรือ GI มีกระบวนการแปรรูปข้าวสารจำหน่ายได้คุณภาพและมาตรฐาน เช่น เครื่องหมาย อย. มาตรฐาน Good Hygiene Practices (GHPs) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา การมีบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า และเครื่องหมายการค้า ที่มีความพร้อมที่จะทำการตลาด ตลอดจนมีเรื่องราวอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว

๒.๒ **กลุ่มที่ ๒ (Tier ๒)** ได้แก่ กลุ่มที่มีความพร้อมทางด้านการผลิตข้าว มีระบบการเพาะปลูกที่ดี และมีการแปรรูปเป็นข้าวสาร แต่ยังขาดศักยภาพทางการแข่งขันการตลาด เช่น รูปแบบบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า คุณภาพสินค้า หรือยังไม่มีใบรับรองมาตรฐาน รวมถึงมีช่องทางการจำหน่ายน้อย หรือจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง

๒.๓ **กลุ่มที่ ๓ (Tier ๓)** ได้แก่ กลุ่มที่มีการผลิตข้าวและมีความตั้งใจที่จะแปรรูปเพื่อจำหน่ายด้วยตนเอง อาจมีอุปกรณ์ในการผลิตบางส่วนหรือจ้างแปรรูปบางส่วน ซึ่งมีบรรจุภัณฑ์แบบง่ายสำหรับแบ่งขาย ไม่มีเครื่องหมายการค้า ไม่มีชื่อตราสินค้า และยังมีช่องทางการจำหน่ายค่อนข้างจำกัด

๓. การพิจารณาผู้เข้าร่วมโครงการ

๓.๑ คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ

๓.๑.๑ เป็นวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในชื่ออื่น ที่อยู่ภายใต้การรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ หรือวิสาหกิจเพื่อสังคมภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีสมาชิกเพาะปลูกข้าวและผลิตข้าวสารจำหน่าย ด้วยความพิถีพิถัน ใส่ใจคุณภาพ โดยอาจมีมาตรฐานรองรับ

๓.๑.๒ มีความพร้อมของสถานที่ อาคาร ตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้ง และมีระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมในทรัพย์สินที่ได้รับการสนับสนุน

๓.๑.๓ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเพื่อผลิตข้าวคุณภาพหรือข้าวที่มีอัตลักษณ์ตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการแปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อจำหน่าย และพัฒนาต่อยอดให้ตรงกับความต้องการของตลาด

หากปรากฏในภายหลังว่าผู้เข้าร่วมโครงการรายได้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ถือว่าผู้เข้าร่วมโครงการรายนั้น ขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่ต้น และไม่มีสิทธิได้รับการสนับสนุนภายใต้โครงการนี้

๓.๒ การยื่นความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

ผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ ๓.๑ สามารถยื่นความประสงค์ขอเข้าร่วมโครงการตามแบบแจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการที่คณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) กำหนด โดยยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดในพื้นที่ ภายในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙

๓.๓ เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการให้คะแนน

คณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) จะพิจารณาให้คะแนนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ โดยประเมินตามศักยภาพ จำแนกเป็น ๔ หมวด ได้แก่ ด้านการเพาะปลูก ด้านการแปรรูป ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการตลาด โดยมีคะแนนรวมทั้ง ๔ หมวด จำนวน ๑๐๐ คะแนนดังนี้

๓.๓.๑ หมวดที่ ๑ ด้านการเพาะปลูก คะแนนเต็ม ๓๔ คะแนน ประกอบด้วย

(๑) ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม	๒ คะแนน
(๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการ	๑ คะแนน
(๓) การวางแผนการเพาะปลูกและจัดทำบันทึก	๒ คะแนน
(๔) การจัดทำแผนธุรกิจระดับกลุ่ม	๓ คะแนน
(๕) ผลผลิตข้าวเปลือกโดยรวม	๓ คะแนน
(๖) วิธีการปลูก	๒ คะแนน
(๗) มาตรฐานการเพาะปลูก	๕ คะแนน
(๘) แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์	๒ คะแนน
(๙) การใช้เมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูก	๓ คะแนน
(๑๐) พันธุ์ข้าวไทยที่ปลูกเป็นหลัก	๕ คะแนน
(๑๑) การจัดทำบัญชี	๒ คะแนน
(๑๒) ความพร้อมด้านอุปกรณ์/เครื่องจักร	๒ คะแนน
(๑๓) ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม	๒ คะแนน

๓.๓.๒ หมวดที่ ๒ ด้านการแปรรูป คะแนนเต็ม ๒๒ คะแนน ประกอบด้วย

(๑) การเก็บรักษาข้าวเปลือก	๒ คะแนน
(๒) ความพร้อมในการแปรรูป	๓ คะแนน
(๓) ศักยภาพการผลิตซ้ำเพื่อจำหน่าย	๓ คะแนน

(๔) ศักยภาพในการรักษาคุณภาพ	๒ คะแนน
(๕) มาตรฐานการผลิต (สีข้าว)	๓ คะแนน
(๖) ระบบตรวจสอบย้อนกลับ	๒ คะแนน
(๗) การมีเครื่องจักรกลแปรรูปของตนเอง	๒ คะแนน
(๘) ความพร้อมของการใช้งานเครื่องจักร	๓ คะแนน
(๙) การจัดทำบัญชีต้นทุนการแปรรูป	๒ คะแนน

๓.๓.๓ หมวดที่ ๓ ด้านผลิตภัณฑ์ คะแนนเต็ม ๑๙ คะแนน ประกอบด้วย

(๑) รูปแบบบรรจุภัณฑ์	๔ คะแนน
(๒) การออกแบบบรรจุภัณฑ์	๒ คะแนน
(๓) เครื่องหมายการค้า/โลโก้สินค้า	๓ คะแนน
(๔) ชื่อตราสินค้า	๓ คะแนน
(๕) มาตรฐานผลิตภัณฑ์	๒ คะแนน
(๖) ฉลากผลิตภัณฑ์	๕ คะแนน

๓.๓.๔ หมวดที่ ๔ ด้านการตลาด คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน ประกอบด้วย

(๑) รูปแบบการจำหน่าย	๔ คะแนน
(๒) ปริมาณข่าวสารพร้อมจำหน่าย	๓ คะแนน
(๓) ช่องทางการจำหน่าย	๕ คะแนน
(๔) แหล่งจำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่	๓ คะแนน
(๕) ความต่อเนื่องของตลาด	๓ คะแนน
(๖) โอกาสต่อยอดการตลาด	๗ คะแนน

๓.๔ เกณฑ์การคัดเลือกและจัดระดับศักยภาพ

เมื่อคณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) พิจารณาให้คะแนนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด ตามเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาให้คะแนนตามข้อ ๓.๓ แล้วจะนำผลคะแนนมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปหาคะแนนต่ำสุดจนครบตามจำนวนเป้าหมาย ๒๐๐ กลุ่ม โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการจะได้รับการจัดระดับตามศักยภาพ โดยจะต้องมีผลการประเมินอยู่ในช่วงคะแนนที่กำหนด ดังนี้

๓.๔.๑ กลุ่มที่ ๑ (Tier ๑) มีผลคะแนนรวม ตั้งแต่ ๘๐ - ๑๐๐ คะแนน และต้องได้คะแนนในหมวดที่ ๑ ด้านการเพาะปลูก หมวดที่ ๒ ด้านการแปรรูป และหมวดที่ ๓ ด้านผลิตภัณฑ์ ครบทุกข้อ

๓.๔.๒ กลุ่มที่ ๒ (Tier ๒) มีผลคะแนนรวม ตั้งแต่ ๗๐ - ๗๙ คะแนน และต้องได้คะแนนในหมวดที่ ๑ ด้านการเพาะปลูก ครบทุกข้อ

๓.๔.๓ กลุ่มที่ ๓ (Tier ๓) มีผลคะแนนรวม น้อยกว่า ๗๐ คะแนน

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการมีคะแนนรวมทั้ง ๔ หมวดเท่ากัน จะพิจารณาเรียงลำดับผลการประเมินจำแนกรายหมวด ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ (Tier ๑) พิจารณาคะแนนรวมของ หมวดที่ ๓ หมวดที่ ๒ หมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๔ ตามลำดับ

กลุ่มที่ ๒ (Tier ๒) พิจารณาคะแนนรวมของ หมวดที่ ๒ หมวดที่ ๓ หมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๔ ตามลำดับ

กลุ่มที่ ๓ (Tier ๓) พิจารณาคะแนนรวมของ หมวดที่ ๑ หมวดที่ ๒ หมวดที่ ๓ และหมวดที่ ๔ ตามลำดับ

ทั้งนี้ ผลการคัดเลือกและจัดระดับศักยภาพผู้เข้าร่วมโครงการของคณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) ให้ถือเป็นขั้นสุดท้าย

๓.๕ การแจ้งผลการพิจารณา

คณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) ประกาศผลการพิจารณาผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ กลุ่ม และกรมการค้าภายใน แจ้งไปยังสำนักพาณิชย์จังหวัด ภายในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เพื่อแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกทราบและยืนยันการเข้าร่วมโครงการ พร้อมจัดทำแผนการขอรับการสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาด (แบบขอรับการสนับสนุน) ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๔. การดำเนินการสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาด

๔.๑ คณะกรรมการระดับจังหวัด ให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง โดยมีองค์ประกอบไม่เกิน ๑๐ คน ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัด (ที่กำกับกรปฏิบัติราชการสำนักงานพาณิชย์จังหวัด) เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จำนวน ๖ - ๘ คน เช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรจังหวัด สหกรณ์จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด และมีพาณิชย์จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และพิจารณาความเหมาะสมของแผนการขอรับการสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาดตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) รวมทั้งเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเห็นชอบและอนุมัติแผนการขอรับการสนับสนุนดังกล่าว

๔.๒ การสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาด ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ กลุ่ม จะมีสิทธิได้รับการสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาดตามระดับศักยภาพ ได้แก่

๔.๒.๑ จัดงานกิจกรรมแสดงสินค้า ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และ Business Matching เพื่อเชื่อมโยงตลาดและเพิ่มช่องทางการตลาด ได้แก่ ตลาดในประเทศ เช่น ห้างค้าปลีกสมัยใหม่ ห้าง/ร้านค้าท้องถิ่น โรงแรมและรีสอร์ท ร้านอาหารและภัตตาคาร และตลาดส่งออก

๔.๒.๒ สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาด เช่น การจัดอบรม Coaching ด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาตราสินค้า การสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของแบรนด์ การออกแบบโลโก้และอัตลักษณ์ทางการตลาด การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดใจผู้บริโภค เหมาะสม และมีการออกแบบที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Packaging) การทำตลาดสมัยใหม่ การสร้างเรื่องราวอันเป็นอัตลักษณ์ส่งเสริมการขาย เป็นต้น

๔.๒.๓ สนับสนุนด้านการผลิต การแปรรูป และการรับรองมาตรฐาน เช่น เครื่องสีข้าว เครื่องอบข้าว เพื่อลดความชื้นและรักษาคุณภาพ เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพข้าว เช่น เครื่องวัดความชื้น เครื่องคัดแยกเมล็ด เครื่องจักรสำหรับการแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เครื่องซีลและเครื่องพิมพ์บรรจุภัณฑ์ การขอรับรองมาตรฐาน เช่น GMP HACCP หรือ ออ.

ทั้งนี้ วิธีการสนับสนุนและพัฒนาด้านการผลิตและการตลาด ต้องผ่านการพิจารณาความเหมาะสมและให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินโครงการที่คณะกรรมการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาข้าวคุณภาพสูงเพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกร ปี ๒๕๖๙ (ข้าวประณีต) กำหนด ภายใต้งบประมาณของโครงการที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการ	๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๘ (ตั้งแต่ คบท. มีมติอนุมัติ) - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๙
๕.๒ ระยะเวลาโครงการ	๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๘ (ตั้งแต่ คบท. มีมติอนุมัติ) - ๓๑ มีนาคม ๒๕๗๐

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร ๒ กรมการค้าภายใน